یادداشت

نقش بسیج در بالندگی انقلاب اسلامی

مصطفی قربانی
کارشناس سیاسی

انقلاب‌ها معمولاً دارای دو مرحله اساسی هستند؛ مرحله قبل از پیروزی تا استقرار نظام جدید و مرحله بعد از پیروزی و استقرار نظام جدید. مسئله اصلی در مرحله نخست، براندازی رژیم سابق و تأسیس نظام سیاسی جدید است و مسئله اصلی برای مرحله دوم، چگونگی پیشبرد برنامه اجتماعی انقلاب یا محقق کردن وعده‌ها و اهداف انقلاب است. حال در واکاوی میزان و سرعت نتایج انقلاب اسلامی باید گفت که اگرچه موانع متعددی بر سر راه این انقلاب برای پیشبرد برنامه اجتماعی آن وجود داشته، از جمله میراث به‌جا مانده از رژیم شاه (سطح توسعه اقتصادی و نهادهای به‌جامانده از برهه قبل از انقلاب)، موقعیت حاشیه‌ای یا پیرامونی ایران در نظام تقسیم کار جهانی، رخداد وقایع مصیبت‌بار همچون ترور رهبران، آشوب‌های خیابانی ضدانقلاب، جنگ تحمیلی هشت‌ساله و در برهه‌های بعدی، تحریم‌های فلج‌کننده، اما فقط در دهه اول انقلاب به‌اندازه بیش از یک قرن در ایران کار عمرانی و خدمت‌رسانی انجام شده و در برهه‌های بعدی نیز با وجود موانع متعدد به‌ویژه تحریم‌های فلج‌کننده، فتنه‌های مختلف، آشوب‌های ادواری، فشارهای حداکثری و جنگ ترکیبی، اگرچه از میزان و سرعت نتایج انقلاب اسلامی کاسته شد، مسیر حرکت انقلاب برای تغییر سیمای ایران و خلق دستاوردهای مختلف مسدود و منقطع نشده است، به‌گونه‌ای که هم‌اکنون با وجود جنگ و محاصره، اما در سایه عوامل متعددی به‌ویژه تحولات شگرف زیرساختی در کشور، کمبودی در کشور احساس نمی‌شود.

در واکاوی دلایل این مهم، یعنی تداوم دستاوردهای انقلاب با وجود موانع متعدد، باید گفت که اگرچه این موانع وجود داشته، اما در نقطه مقابل، امکانات و فرصت‌هایی هم وجود داشته که با اتکا به آنها این دستاوردها حاصل شده است. برای مثال، انقلاب اسلامی در تداوم بسیج عمومی، ساختن یک سازمان انقلابی کارآمد، ترکیب سازمان رسمی دولت با ظرفیت‌های انقلابی و... که این متغیرها نیز بر میزان و سرعت نتایج انقلاب‌ها اثر می‌گذارند، موفق عمل کرده است و خلق دستاوردهای متعددی در برهه بعد از انقلاب مرهون عواملی از این دست است.

مبتنی بر همین مهم است که نقش بسیج در بالندگی انقلاب اسلامی روشن می‌شود؛ بدین ترتیب که بسیج، چه به‌عنوان یک سازمان و چه به‌عنوان مجموعه افراد و نیروها با روحیه بسیجی، بزرگترین ظرفیت بسیج‌شونده برای حمایت و پیشبرد برنامه‌های نظام در حدود نیم قرن گذشته بوده است. مبتنی بر همین ظرفیت بسیج عمومی و تداوم آن است که چالش‌های متعدد در روند اداره کشور قادر به تهدید جدی ماندگاری و پایداری انقلاب و نظام نبوده‌اند.

علاوه بر این، در قالب سازمان بسیج، مجموعه ظرفیت‌های نیروهای انقلابی به‌خوبی سازمان‌دهی و به کارگیری شده و همواره به‌مثابه بنیانی قابل اتکا مورد توجه و استفاده نظام بوده است. همچنین، بسیج در ترکیب و هم‌افزایی با سازمان‌های دیگر منشأ برکات متعدد بوده است. جالب آنکه این توانایی‌های بسیج در ابعاد و حوزه‌های مختلف بروز و ظهور داشته است، از حوزه دفاعی و امنیتی گرفته تا حوزه علمی، زیرساختی و عمرانی و ورزشی. در واقع، از طریق ایجاد سازمان بسیج و سازمان‌دهی نیروهای بسیجی در حوزه‌های مختلف، یکی از مهم‌ترین ضعف‌های انقلاب‌های دیگر که همانا کناره‌گیری نیروهای انقلابی بعد از پیروزی انقلاب و متوقف ماندن انقلاب در مرحله پیروزی یا ناتوانی در پیشبرد برنامه اجتماعی انقلاب بود، با ابتکار امام خمینی(ره) مرتفع شد که نتیجه آن، بالندگی انقلاب اسلامی و تداوم مسیر تحول‌آفرینی آن با وجود موانع و چالش‌های متعدد است.

با توجه به آنچه گفته شد، همان‌گونه که امام شهید(ره) بسیج را نیروی درون‌زای انقلاب دانستند، در برهه خطیر کنونی نیز یکی از مهم‌ترین عواملی که می‌تواند در حل و رفع چالش‌های حکمرانی در برهه کنونی به‌مثابه یک کاتالیزور عمل کند، همان ظرفیت‌های این نیروی درون‌زای انقلاب است که در برهه‌های پیشین نیز همواره همچون بنیانی قابل اتکا، آسیب‌زدایی، گره‌گشایی، فرصت‌آفرینی و استحکام‌بخشی به ساخت قدرت نظام و کشور در حوزه‌های مختلف را در پی داشته است.

خبر آخر

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح:

بسیج نماد خودباوری ملی شده است

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح در پیامی به مناسبت هفته بسیج تأکید کرد: بسیج فراتر از یک تشکیلات سازمانی، به نماد خودباوری ملی، حضور مسئولانه مردم و اعتماد به ظرفیت‌های مردمی تبدیل شده و در عرصه‌های دفاع از میهن، مقابله با بحران‌ها، محرومیت‌زدایی، سازندگی و پیشبرد اهداف کشور و ارتقای قدرت بازدارندگی ایران اسلامی نقش آفرینی‌های سترگ و حماسی خلق کرده است.

در بخشی از پیام سرلشکر علی عبداللهی، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و فرمانده قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا، به مناسبت هفته بسیج آمده است: تجربه تاریخی نشان داده است که اقتدار پایدار کشور تنها به امکانات و توانمندی‌های مادی وابسته نیست، بلکه انسجام ملی، اعتماد عمومی، آمادگی اجتماعی و اراده جمعی مانند آنچه طی بیش از هشت ماه اخیر از آغاز جنگ تحمیلی رمضان و جنایت تروریستی و ظالمانه و تجاوزکارانه امریکایی-صهیونیستی تاامروز در میدان‌های حضور مردم مبعوث‌شده در حمایت از نیروهای مسلح و خونخواهی امام شهید انقلاب رقم خورده است؛ از مهم‌ترین عوامل قدرت و امنیت ملی به شمار می‌روند. بسیج به‌عنوان یکی از جلوه‌های برجسته این ظرفیت، حلقه پیوند میان توان دفاعی کشور و سرمایه اجتماعی ملت است.

رئیس ستاد کل نیروهای مسلح در پیام خود تأکید کرده است: در شرایط پیچیده منطقه‌ای و بین‌المللی و در مواجهه با تهدیدهای گوناگون، تقویت آمادگی ملی، ارتقای دانش و مهارت، توسعه توانمندی‌های علمی و فناورانه، تحکیم وحدت و افزایش تاب‌آوری اجتماعی ضرورتی اساسی دارد و بسیج با تکیه بر هویت مردمی و ظرفیت گسترده خود در افزایش آگاهی عمومی، تقویت همبستگی اجتماعی، پشتیبانی از پیشرفت کشور و حفظ امنیت پایدار عهده‌دار نقش مؤثر تاریخی است. در ادامه این پیام آمده است: انتظار می‌رود بسیج با نصب‌العین قرار دادن منویات و انتظارات مقام معظم رهبری و فرماندهی معظم کل قوا در حکم انتصاب ریاست جدید سازمان بسیج مستضعفین، با بهره‌گیری از تجربیات گذشته، بیش از پیش بر تربیت نسل توانمند، توسعه فعالیت‌های علمی و فناورانه، تقویت گروه‌های جهادی و خدمت‌رسان، حمایت از خلاقیت و ابتکار جوانان و گسترش همکاری با دستگاه‌های مسئول، ظرفیت‌های خود را در راستای استمرار راهبرد ایران هرچه قوی‌تر و دست‌یابی کشور به بازدارندگی مطلق متمرکز سازد و با حفظ سرمایه ارزشمند مردمی بودن خود، حضور مؤثر و مسئولانه در متن جامعه و در مسیر آرمان‌های بلند و تمدن‌ساز انقلاب و نظام اسلامی تحکیم و توسعه بخشد.

دولت

پزشکیان در نشست با فعالان سیاسی خراسان رضوی:

اعتماد و انسجام ملی را قربانی اختلافات نکنیم

رئیس جمهور با تأکید بر اینکه اختلافات جناحی و منافع گروهی نباید به اعتماد عمومی و انسجام ملی آسیب بزند، تصریح کرد که دشمن به دنبال تشدید اختلافات داخلی برای تحقق اهداف خود است و همه جریان‌های سیاسی و گروه‌های اجتماعی باید با کنار گذاشتن منیت‌ها، در مسیر حفظ وحدت و منافع ملی حرکت کنند.

دکتر مسعود پزشکیان شامگاه در ادامه برنامه‌های سفر استانی خود به خراسان رضوی، در نشست با جمعی از پیشکسوتان و فعالان سیاسی این استان، با تأکید بر ضرورت حفظ وحدت و انسجام ملی، گفت: اختلافات و دعواهای ما ریشه در منیت دارد و اگر قرار است مشکلات کشور را حل کنیم، باید منافع شخصی، جناحی و گروهی را کنار بگذاریم و به حق و عدالت توجه کنیم.

رئیس جمهور با گرامیداشت یاد و خاطره امام راحل، رهبر شهید، دانشمندان، فرماندهان، دانش‌آموزان، مردم، نیروهای نظامی و امنیتی و همه کسانی که در جنگ تجاوزگرانه تحمیل‌شده از سوی مدعیان حقوق بشر به کشور به شهادت رسیدند، اظهار کرد: در این نشست، عزیزان سیاسی و فعالان منطقه‌ای با دیدگاه‌هایی کاملاً متفاوت، حتی در نقطه مقابل یکدیگر، سخن گفتند؛ برخی از دوستان اصولگرا درباره ضرورت وفاق و اقدامات انجام‌شده گلایه داشتند و برخی از دوستان اصلاح‌طلب نیز انتقاد می‌کردند که چرا به آنها میدان داده نشده است. هر دو طرف گلایه‌هایی دارند؛ یک طرف می‌گوید چه اقداماتی انجام شده و طرف دیگر معتقد است به آنها فرصت و میدان داده نشده است. البته بخشی از این انتقادات درست است؛ ممکن است برخی مدیران آن‌گونه که باید، مسئولیت‌های خود را به‌درستی انجام نداده باشند و این موضوع نیز قابل قبول است که مدیریت شرایط فعلی به‌گونه‌ای که حق و عدالت رعایت شود و منافع شخصی، جناحی و گروهی در آن دخالت نداشته باشد، کار دشواری است.

رئیس جمهور با بیان اینکه ریشه بسیاری از اختلافات و درگیری‌ها را در منیت می‌داند، تصریح کرد: اعتقاد من این است که بخش عمده اختلافات و دعواهای ما از همین منیت شکل می‌گیرد و مسئله دیگری نیست؛ البته ممکن است برخی عزیزان با این نگاه نقد داشته باشند. پزشکیان در پاسخ به انتقاد یکی از حاضران درباره عمل نکردن به وعده‌ها، گفت: من در حد توانم به آنچه گفته‌ام عمل کرده‌ام. بیشترین وقت خود را در حوزه آموزش گذاشته‌ام و بیشترین تلاش را برای ایجاد عدالت در آموزش انجام داده‌ام.

رئیس جمهور در ادامه با اشاره به اهداف دشمن در حمله به کشور، گفت: تمام محاسبات دشمن این بود که با شهادت رهبر، فرماندهان و دانشمندان ما، کشور ساقط خواهد شد. آنها وضعیت داخلی کشور، اعتراضات و گلایه‌هایی را که مطرح می‌شود، در محاسبات خود قرار داده بودند و تصور می‌کردند با ایجاد چنین شرایطی، کشور با مشکل مواجه خواهد شد. امروز نیز باید در مقابل دشمن خارجی بایستیم و برای این کار لازم است دست به دست هم بدهیم. من مشکلاتی را که در جامعه وجود دارد، درک می‌کنم و انتظارم از برادران و خواهران این است که واقعیت‌ها را ببینیم و به یکدیگر کمک کنیم.

■ انسجام ملی را نباید قربانی اختلافات کرد

دکتر پزشکیان در پاسخ به انتقاد درباره اقدامات دولت برای افزایش اعتماد عمومی، گفت: پرسیدند که دولت برای افزایش اعتماد عمومی چه کرده است. همین مقدار که مردم در شرایط فعلی در صحنه حضور دارند، نشان‌دهنده ظرفیت و اهمیت این همراهی است. اگر دولت درست عمل نمی‌کرد، چه اتفاقی می‌افتاد و مردم چگونه در خیابان‌ها حضور پیدا می‌کردند؟ اصل برای من اعتماد، وحدت و انسجام است. تمام نقشه‌های دشمن را که نگاه کنید، نظریه‌ها و برنامه‌های آنها بر این است که اختلاف را در کشور دامن بزنند. آنها می‌خواهند ما با یکدیگر دعوا کنیم تا بتوانند وارد شوند. امریکا نه من را می‌خواهد، نه شما را و نه هیچ‌یک از گروه‌های دیگر را؛ مسئله آنها این است که ما با یکدیگر اختلاف پیدا کنیم.

■ حق نداریم جامعه را دسته‌بندی کنیم

رئیس جمهور در ادامه با تأکید بر اینکه دولت به دنبال حذف هیچ جریان و گروهی نیست، اظهار کرد: اصلاحات با حذف افراد امکان‌پذیر نیست. ما کسی را حذف نکرده‌ایم و اگر مدیری در جایی چنین رویکردی داشته، تلاش می‌کنیم با آن برخورد و موضوع را اصلاح کنیم. همه مردم در حفظ این مملکت نقش دارند و ما حق نداریم جامعه را دسته‌بندی کنیم و تصور کنیم بخشی از مردم متعلق به این کشور نیستند. تلاش ما این بوده که تا حد امکان همه را در کنار یکدیگر داشته باشیم و هیچ‌کس را از دایره مشارکت و خدمت کنار نگذاریم.

رئیس جمهور با تأکید بر اینکه ملاک تصمیم‌گیری دولت باید عملکرد افراد باشد، اظهار کرد: ما نیامده‌ایم بر اساس گرایش و وابستگی افراد با آنها قرارداد ببندیم؛ بلکه عملکرد باید ملاک باشد. در روز قیامت از ما خواهند پرسید چه کرده‌اید و پاسخگوی عملکردمان در برابر مردم خواهیم بود.

پزشکیان در ادامه با اشاره به برخی اظهارات درباره نحوه تصمیم‌گیری دولت در موضوع جنگ و صلح، اظهار کرد: برخی می‌گویند خود رهبر شهید فرموده بودند که جنگ و صلح باید تعیین تکلیف شود. ما در حضور ایشان بودیم و از ایشان پرسیدیم چه باید بکنیم و تکلیف جنگ و صلح چیست؛ ایشان نیز فرمودند موضوع را تمام کنید. بنابراین، ما بدون اجازه و هماهنگی رهبری وارد هیچ اقدامی نشده‌ایم. برخی افراد به نام رهبری سخنانی مطرح می‌کنند که نتیجه آن چیزی جز ایجاد اختلاف و تفرقه نیست. من با قاطعیت می‌گویم که هیچ اقدامی بدون اجازه رهبری انجام نداده‌ایم. هر کسی مدعی است خلاف این موضوع اتفاق افتاده، باید مشخص کند کجا و چه اقدامی برخلاف نظر ایشان انجام شده است.

پزشکیان تصریح کرد: من در حال مدیریت بحران هستم و تلاش می‌کنیم شرایط را به‌گونه‌ای مدیریت کنیم که دشمن ناامید شود و بداند اگر بخواهد با زورگویی و قلدری با ما برخورد کند، در برابر آن سر خم نخواهیم کرد. وی با تأکید بر اینکه اولویت دولت حفظ چرخه تولید است، افزود: اولویت نخست ما این است که چرخ صنعت از حرکت نایستد و تولید کشور متوقف نشود. تمام تلاش خود را به کار گرفته‌ایم تا اجازه ندهیم چنین اتفاقی رخ دهد؛ بنابراین، باید منابع انرژی را به‌گونه‌ای مدیریت کنیم که نیازهای بخش تولید تأمین شود.

گزارش

ایران «ادعاهای بی‌شرمانه» را پاسخ «پشیمان‌کننده» خواهد داد

تکرار ادعاهای بی‌شرمانه در رسانه‌های امریکایی و از زبان برخی مقامات امریکایی و اسرائیلی، باید در ایران چاره‌اندیشی شود، چه این ادعاها واقعاً زمینه حملات آتی به زیرساخت‌های انرژی و انسانی کشور باشد، چه یک مانور برای توجیه انزوای امریکا و اسرائیل در میان مردم و افکار عمومی‌شان. این دومی به این دلیل است که وقتی نتوانستند جنگ را توجیه کنند، احتمالاً تا مدت‌ها همچنان با طرح ادعاهایی در پی بازگرداندن اعتبار از دست‌رفته و توجیه اقدامات گذشته خود هستند. از طرح «نزدیکی سدها به سایت‌های موشکی» در نیویورک تایمز، تا طرح «احتمال برنامه‌ریزی ایران برای حمله با بمب کثیف یا سلاح شیمیایی در واشینگتن» تا بحث تازه که کانال ۱۴ اسرائیل مطرح کرد و گفت: «در پشت پوششی غیرنظامی، یک کارخانه داروسازی ایرانی، مواد متعلق به خانواده فنتانیل را برای تولید تسلیحات شیمیایی تأمین می‌کرد»! ایران بارها آن چاره‌اندیشی لازم برای این‌گونه بی‌شرمی‌ها را پاسخ داده است و تأکید کرده که «خوفناک» و «ویرانگر» (در سخنان سید مجید) و «پشیمان‌کننده» (در سخنان فرماندهان ارتش و سپاه) و «شیک» (در توصیف بقایی، سخنگوی وزارت خارجه، درباره پاسخ سید مجید به هر تهاجم امریکا) پاسخ خواهد داد، ولی لازم است که هشدارها به سطح مصداق‌ها هم برسد تا دشمن خوار و خفیف، تکلیف خود را بداند.

■ ■ ■

هم‌زمان با برخی گمانه‌زنی‌ها درباره احتمال ازسرگیری حملات نظامی امریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران، طرح ادعاهایی درباره استفاده احتمالی ایران از سلاح شیمیایی، برنامه‌ریزی برای حمله با بمب کثیف و حتی ارتباط زیرساخت‌های حیاتی کشور با مراکز موشکی، موج تازه‌ای از واکنش‌های سیاسی و نظامی در ایران را به دنبال داشته است. مقام‌های ایرانی این فضاسازی‌ها را تلاشی برای ساختن توجیه سیاسی و رسانه‌ای برای تجاوزی دیگر می‌دانند و در مقابل، از آمادگی نیروهای مسلح و پاسخ پشیمان‌کننده به هرگونه تعرض سخن می‌گویند.

در روزهای اخیر، برخی رسانه‌های امریکایی و اسرائیلی به انتشار ادعاهایی پرداخته‌اند که مستقیماً زیرساخت‌های حیاتی و امنیت غیرنظامیان را در کانون توجه قرار می‌دهد. یکی از نمونه‌های این فضاسازی، گزارش روزنامه نیویورک تایمز درباره احتمال ارتباط برخی سدها و طرح‌های انتقال آب ایران با تأسیسات زیرزمینی موشکی بود. این روزنامه با مقایسه موقعیت جغرافیایی سدها و مناطقی که در جریان حملات پیشین هدف قرار گرفته‌اند، فرضیه‌ای درباره کارکرد احتمالی دوگانه برخی پروژه‌های آبی مطرح کرد؛ فرضیه‌ای که حتی به اذعان منتقدان و برخی منابع مورد استناد گزارش، برای اثبات آن شواهدی ارائه نشده است. در نمونه‌ای دیگر، ادعاهایی درباره احتمال برنامه‌ریزی ایران برای استفاده از بمب کثیف یا سلاح شیمیایی در واشینگتن مطرح شد. عباس عراقچی، وزیر امور خارجه، در واکنش به این فضاسازی‌ها، گزارش‌های منتشرشده درباره این سناریوها را رد کرد و با اشاره به شباهت این تبلیغات به ادعاهای پیش از جنگ عراق، نسبت به تکرار چنین الگوهایی هشدار داد. در همین حال، شبکه ۱۴ رژیم صهیونیستی نیز ادعایی مضحک به ارتباط یک کارخانه داروسازی ایرانی با تأمین مواد اولیه خانواده فنتانیل برای تولید تسلیحات شیمیایی پرداخته است.

■ تبلیغات به سبک جنگ عراق را متوقف کنید

واکنش وزیر امور خارجه ایران به این ادعاها، یکی از صریح‌ترین مواضع سیاسی در برابر موج تازه تبلیغات رسانه‌ای بود. سیدعباس عراقچی در ۲۶ آبان، با اشاره به ادعای برنامه‌ریزی ایران برای استفاده از سلاح شیمیایی در واشینگتن و ساخت پایگاه‌های موشکی زیر سدها، این ادعاها را «مزخرف محض» توصیف کرد. عراقچی با یادآوری تبلیغات پیش از حمله امریکا به عراق، خطاب به رسانه‌های حامی رژیم صهیونیستی نوشت که این پروپاگاندا را متوقف کنند و تأکید کرد که ردپای اسرائیل در این فضاسازی‌ها آشکار است. این موضع از آن جهت اهمیت دارد که تجربه حمله امریکا به عراق در سال ۲۰۰۳، نمونه‌ای تاریخی از تأثیر ادعاهای اثبات‌نشده درباره تسلیحات کشتار جمعی در شکل‌دهی به فضای سیاسی و رسانه‌ای پیش از یک جنگ است. محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی، نیز در واکنش به گزارش نیویورک تایمز، موضوع را صرفاً یک گزارش رسانه‌ای ندانست و آن را زمینه‌چینی برای دور تازه حملات به زیرساخت‌های غیرنظامی ایران ارزیابی کرد. قالیباف در حساب کاربری خود در شبکه اجتماعی ایکس، با اشاره به ادعای کارشناسان مورد استناد این روزنامه درباره کاربری دوگانه سدهای نزدیک به سایت‌های موشکی ایران، با لحنی هشدارآمیز نوشت: «قانون جدید: هر سد، بندر یا نیروگاهی که در نزدیکی یک پایگاه امریکایی یا اسرائیلی قرار دارد، دارای کاربری دوگانه است. ما فقط منطق خودتان را به همان شکل و بدون دخل و تصرف به کار می‌بریم.» این واکنش کوتاه و گویا، متوجه یک مسئله اساسی است و آن اینکه اگر قرار باشد صرف نزدیکی جغرافیایی یک زیرساخت غیرنظامی به یک مرکز نظامی، مبنای طرح ادعای کاربری دوگانه قرار گیرد، چنین منطقی می‌تواند تقریباً هر زیرساخت حیاتی را در معرض تهدید قرار دهد. سدها، نیروگاه‌ها، بنادر و تأسیسات انرژی، صرف‌نظر از محل استقرار، بخشی از زیرساخت‌های مورد نیاز زندگی روزمره مردم هستند و طرح ادعاهای اثبات‌نشده نباید به ابزاری برای عادی‌سازی حمله به آنها تبدیل شود.

■ از ابهام راهبردی دشمن تا گسترش دامنه بازدارندگی

در سوی دیگر، فرماندهان ارشد نیروهای مسلح در روزهای اخیر با اشاره به آمادگی نیروهای مسلح، درباره پیامدهای هرگونه ماجراجویی نظامی جدید هشدار داده‌اند. سردار سرلشکر پاسدار احمد وحیدی، فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، روز گذشته و در جریان بازدید از نمایشگاه فعالیت‌های بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و مقاومت، از وضعیت راهبردی دشمن امریکایی سخن گفت و تأکید کرد دشمن در نتیجه ایستادگی ملت ایران و آمادگی نیروهای مسلح، دچار افت شدید، توقف و «ابهام راهبردی» شده است. وحیدی تصریح کرد که دشمن نمی‌تواند اقدامی انجام دهد، مگر آنکه عملیات‌های مقابله‌به‌مثل جمهوری اسلامی ایران را در محاسبات خود به یاد بیاورد. وی همچنین با اشاره به آمادگی همه ارکان سپاه، از توان این نیرو برای عقب‌راندن دشمن تا عمق قابل توجهی سخن گفت. در همین چارچوب، سرلشکر علی عبداللهی، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و فرمانده قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا، نیز سوم آذرماه درباره جابه‌جایی احتمالی پایگاه‌های امریکا در منطقه هشدار داد و اعلام کرد که انتقال این پایگاه‌ها از یک نقطه به نقطه دیگر، تغییری در اراده ایران برای مقابله با تهدیدها ایجاد نمی‌کند. وی تأکید کرد پایگاه‌های امریکا در هر نقطه‌ای مستقر شوند، در صورت لزوم در تیررس نیروهای مسلح ایران خواهند بود. عبداللهی همچنین به آسیب‌دیدن پایگاه‌های امریکا در جریان جنگ اخیر اشاره کرد و گفت برخی از این پایگاه‌ها هنوز به شرایط عملیاتی پیشین بازنگشته‌اند. پیش از این سرلشکر محسن رضایی، دبیر شورای عالی امنیت ملی، در گفت‌وگو با شبکه المیادین، با اشاره به احتمال حمله مجدد امریکا گفته بود که در صورت تکرار تجاوز، ایران تنها به هدف قرار دادن پایگاه‌های نزدیک اکتفا نخواهد کرد و پایگاه‌های دوردست امریکا را نیز در دستور کار پاسخ خود قرار خواهد داد.

■ پاسخ ایران در بسته‌بندی شیک!

در کنار هشدارهای نظامی، اظهارات اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت امور خارجه، نیز بازتابی از موضع تهران در برابر گمانه‌زنی‌های مربوط به حمله احتمالی امریکا بود. بقایی چند روز پیش در پاسخ به پرسشی درباره گزارش‌ها مبنی بر بررسی سناریوهای نظامی امریکا و تلاش برای پیش‌بینی واکنش تلافی‌جویانه ایران، گفت بهترین سناریو این است که امریکایی‌ها شر خود را از منطقه کم کنند. وی در ادامه با اشاره به مواضع مقتدرانه سید مجید موسوی، فرمانده نیروی هوافضای سپاه، اظهار کرد که پاسخ ایران به سناریوهای احتمالی حمله، در زمان مناسب و در «بسته‌بندی شیک و مرتبی» ارائه خواهد شد. فارغ از پروپاگاندای رسانه‌ای دشمن برای تأثیرگذاری بر ذهن افکار عمومی از یک سو و تلاش برای تغییر در محاسبات مقامات مسئول در جمهوری اسلامی ایران، از سوی دیگر، اگر ادعاهای رسانه‌ای اخیر مقدمه‌ای برای توجیه حمله‌ای دیگر باشد، پاسخ ایران نمی‌تواند صرفاً در سطح تکذیب و اعتراض باقی بماند. همان‌گونه که مقامات مسئول تأکید کرده‌اند، هرگونه تعرض جدید با واکنشی متناسب و پشیمان‌کننده مواجه خواهد شد. با این حال، تبدیل این هشدارها به مواضع صریح و مصداقی درباره حفاظت از زیرساخت‌های حیاتی و امنیت مردم، می‌تواند هزینه محاسبات اشتباه را برای طرف مقابل افزایش دهد.

یادداشت میهمان

امیر حمزه‌نژاد

پیوند قدرت مردمی و توان دفاعی ایران

تجربه جنگ و تحولات پس از آن نشان داده است که حضور اجتماعی مردم در کنار نیروهای نظامی، می‌تواند به تقویت همبستگی ملی، کاهش زمینه‌های بی‌ثباتی و مقابله با تلاش‌ها برای ایجاد شکاف در جامعه کمک کند. امنیت ملی تنها با قدرت تسلیحاتی و آمادگی نیروهای نظامی تأمین نمی‌شود، حضور و انسجام مردم نیز یکی از مؤلفه‌های مهم بازدارندگی و ثبات داخلی است.

یکی از ویژگی‌های مهم تجربه دفاعی و اجتماعی ایران، استمرار حضور مردم در صحنه‌های مختلف است. در جریان جنگ تحمیلی دولت بعثی عراق علیه ایران، دفاع از کشور به یک موضوع صرفاً نظامی محدود نماند. جانفدایان مردمی، نیروهای بسیج، خانواده‌ها و گروه‌های پشتیبانی در کنار ارتش و سپاه، بخشی از ظرفیت دفاع ملی را تشکیل دادند. بسیج در همین بستر جنگی به‌تدریج از یک حرکت مردمی به ساختاری سازمان‌یافته‌تر برای مشارکت در دفاع از کشور تبدیل شد. این الگو در تحولات بعدی نیز به شکل‌های متفاوت ادامه پیدا کرد. مردم در مقاطع حساس، از جمله در زمان جنگ ۱۲ روزه، با حضور در خیابان‌ها و تجمعات عمومی، بخشی از واکنش اجتماعی به تحولات امنیتی کشور را شکل دادند. چنین حضوری را می‌توان نشانه‌ای از اهمیت میدان عمومی در معادلات سیاسی و امنیتی ایران دانست؛ میدانی که در آن، علاوه بر قدرت نظامی، نمادهای ملی، همبستگی اجتماعی و احساس مسئولیت عمومی نیز به نمایش گذاشته می‌شوند. این حضورها از قشرهای مختلف مردمی نشان از یک هدف مهم دارد؛ پایداری و پایایی ایرانیان در برابر دشمن بیگانه. لزوماً این افراد شاید نظرات سیاسی و سلایق مختلفی داشته باشند اما در میادین یک هدف مشترک را دنبال می‌کنند و آن نشان دادن قدرت مردمی ایران است.

امنیت پایدار زمانی شکل می‌گیرد که توان دفاعی کشور با سرمایه اجتماعی و مشارکت عمومی همراه شود. نیروهای مسلح مسئولیت دفاع از مرزها، مقابله با تهدیدات نظامی و حفظ آمادگی دفاعی را بر عهده دارند؛ در مقابل، حضور مسئولانه مردم می‌تواند به تقویت تاب‌آوری اجتماعی، استمرار فعالیت‌های عمومی، کمک‌رسانی در بحران‌ها و جلوگیری از گسترش فضای ناامنی کمک کند. این دو ظرفیت، کارکردهای متفاوت اما مکمل دارند. قدرت نظامی بدون پشتوانه اجتماعی با محدودیت‌هایی روبه‌رو می‌شود و سرمایه اجتماعی نیز بدون برخورداری از ساختارهای دفاعی و امنیتی کارآمد، نمی‌تواند به‌تنهایی پاسخ‌گوی تهدیدات خارجی باشد. از همین رو، هم‌پوشانی این دو مؤلفه، یکی از موضوعات مهم در تحلیل قدرت ملی ایران است. از این رو، یکی از اهداف فشارهای خارجی در شرایط منازعه، تنها آسیب‌زدن به زیرساخت‌های نظامی یا اقتصادی نیست؛ ایجاد شکاف اجتماعی، تضعیف اعتماد عمومی و افزایش احساس ناامنی نیز می‌تواند بخشی از محاسبات طرف مقابل باشد. در چنین شرایطی، حضور مردم در عرصه عمومی و حفظ ارتباطات اجتماعی می‌تواند مانعی در برابر تبدیل بحران خارجی به بی‌ثباتی داخلی باشد. این حضور مردمی فتنه‌شکن بوده و سعی می‌کند که از هر نوع اغتشاش و ناامنی و التهاب جلوگیری کند.

تجربه جنگ ۱۲ روزه نیز از این منظر قابل بررسی است. مطالعه مرکز مطالعات امنیت بین‌المللی دانشگاه مریلند در دسامبر ۲۰۲۵، از بروز نشانه‌هایی از همبستگی ملی پس از جنگ سخن می‌گوید، هرچند هم‌زمان بر باقی‌ماندن نارضایتی‌های سیاسی و اقتصادی در جامعه نیز تأکید دارد. این یافته نشان می‌دهد که همبستگی در برابر تهدید خارجی را نباید با یکسان‌بودن دیدگاه‌های سیاسی شهروندان اشتباه گرفت. در این چارچوب، حضور مردم در تجمعات و مناسبت‌های ملی، از نگاه حامیان این رویکرد، صرفاً یک کنش نمادین نیست بلکه می‌تواند پیامی درباره اهمیت ثبات کشور، مخالفت با مداخله خارجی و ضرورت حفظ انسجام ملی داشته باشد. البته پایداری این ظرفیت به آن وابسته است که مطالبات واقعی مردم نیز شنیده شود و مشارکت عمومی به عرصه‌ای برای گفت‌وگو، اعتمادسازی و حل مسائل جامعه تبدیل شود. مردمی که در دوران جنگ برای دفاع از سرزمین خود به میدان آمدند، در سال‌های بعد نیز در عرصه‌های مختلف اجتماعی و ملی نقش‌آفرینی کرده‌اند. این استمرار حضور، در کنار آمادگی و اقتدار نیروهای نظامی، تصویری از دو سطح مکمل قدرت ملی ارائه می‌دهد: قدرت دفاع از مرزها و ظرفیت حفظ انسجام در داخل کشور. نکته پایانی اینکه قدرت ایران را نمی‌توان صرفاً با تجهیزات نظامی، توان موشکی یا شمار نیروهای مسلح سنجید. سرمایه انسانی، مشارکت اجتماعی، اعتماد عمومی و توان ایستادگی جامعه در برابر بحران‌ها نیز از مؤلفه‌های مهم قدرت ملی هستند. حضور هم‌زمان مردم و نیروهای مسلح در میدان‌های متناسب با مسئولیت‌هایشان، زمانی به یک پشتوانه پایدار برای امنیت کشور تبدیل می‌شود که این هم‌افزایی بر پایه اعتماد متقابل، پاسخ‌گویی و مشارکت فراگیر شکل بگیرد. این همان ظرفیتی است که می‌تواند هزینه پروژه‌های بی‌ثبات‌سازی را افزایش دهد و امکان عبور کشور از بحران‌های پیچیده را تقویت کند.

گزیده خبر

نیروی دریایی سپاه اعلام کرد

شناور متخلف در برخورد با مین آتش گرفت

یک فروند شناور باری متخلف در شمال خصب و محدوده جنوبی تنگه هرمز پس از برخورد با مین دریایی در آتش سوخت.

به گزارش سپاه نیوز، روابط عمومی نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اعلام کرد: بر اساس گزارش‌های عملیاتی دریافتی، عصر سه‌شنبه یک فروند شناور باری متخلف که با خاموش کردن سامانه‌های ناوبری و موقعیت‌یابی خود، بدون رعایت دستورالعمل‌های تردد دریایی در حال عبور از مسیر غیرمجاز در محدوده شمال بندر خصب و جنوب تنگه هرمز بود، با مین دریایی برخورد کرد و متوقف شد. این کشتی با حمایت جنگنده‌های ارتش قاچاقچی امریکا تلاش کرد به گمان خود به‌صورت مخفیانه از مسیر جعلی تنگه هرمز عبور کند که مین‌های دریایی اجازه عبور نداده و انفجار آن آتش‌سوزی شدیدی ایجاد کرد. نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بار دیگر به مالکان و فرماندهان شناورهای تجاری تأکید می‌کند که رعایت مقررات ایمنی دریانوردی، استفاده از مسیرهای مجاز و توجه به هشدارهای ابلاغی مراجع مسئول، برای حفظ امنیت تردد در تنگه هرمز ضروری است. بی‌توجهی به این الزامات می‌تواند جان خدمه، امنیت شناورها و سرمایه مالکان کشتی‌ها را با مخاطرات جدی مواجه سازد.

قوه قضائیه اعلام کرد

تکذیب لغو حکم قطعی عوامل دخیل در شهادت آرمان علی‌وردی

قوه قضائیه با تکذیب شایعات منتشرشده درباره لغو حکم دو تن از محکومان پرونده شکنجه و شهادت آرمان علی‌وردی اعلام کرد که حکم قطعی عوامل اصلی دخیل در این جنایت همچنان به قوت خود باقی است و اخبار منتشرشده درباره زمان اجرای حکم نیز دقیق نیست.

به گزارش خبرگزاری میزان، پرونده شکنجه و شهادت آرمان علی‌وردی در جریان اغتشاشات سال ۱۴۰۱ یکی از پرونده‌های مهم دستگاه قضایی بوده است که در مورد آن همواره حساسیت ویژه‌ای وجود داشته است. پرونده مورد اشاره در دو مرجع قضایی و با عناوین اتهامی متفاوت مورد بررسی قرار گرفته و منجر به صدور ر